Initiatiefvoorstel

Raadsvergadering: 22 april 2021
Agendapunt:
Voorstelnummer:
Landsmeer, 31 maart 2021

Onderwerp:
Besluit over de bestuurlijke toekomst anno 2021

Voorgesteld raadsbesluit / c.q. beslispunten:

1. Besluit van 23 mei 2019 als onuitvoerbaar te verklaren.
2. Verkennende gesprekken aan te gaan met de gemeente Amsterdam en Purmerend voor een bestuurlijke fusie
3. Het college voor te stellen een portefeuille wisseling te overwegen met betrekking tot de bestuurlijke toekomst als portefeuille voor de nieuwe burgemeester
4. Een principe afspraak te maken om de keuze van de bestuurlijke toekomst voor te leggen via een referendum aan de Landsmeerse bevolking en deze gelijk tijdig te houden met de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2022

Inleiding:

De gemeenteraad heeft op 23 mei 2019 een nieuw 'wilsbesluit' genomen, dat naar nu blijkt, niet langer te realiseren is. Dat hielt in :

1. De gemeenteraad besluit een bestuurlijke fusie na te streven, in ieder geval met Waterland en zo mogelijk ook met Oostzaan en Wormerland. Indien een bestuurlijke fusie niet haalbaar blijkt te zijn, is onder voorwaarden een ambtelijke fusie bespreekbaar;
2. Het college het volgende op te dragen:
   - 2.1 verkennende gesprekken te voeren met de colleges van Waterland, Oostzaan en Wormerland en de uitkomst daarvan te delen, uiterlijk voor het einde van 2019;
   - 2.2 een quick scan te laten uitvoeren naar de bestuurskracht van Landsmeer en Waterland tezamen en de uitkomst daarvan te delen, uiterlijk in september 2019;
   - 2.3 de intensivering van de ambtelijke samenwerking met groen-landelijke gemeenten onverkort voort te zetten;
   - 2.4 het vervolgproces tezamen met de werkgroep 'Bestuurlijke toekomst' in te richten.

Helaas zijn de kaarten anders geschut en is het besluit van 23 mei 2019 niet meer uitvoerbaar.

Wettelijke grondslag en/of kader:
Oplossingen zoeken voor bestuurlijke fusie

Beoogd effect van het besluit:
Gezien de ontwikkelingen bij de buurgemeenten, die eerder in het besluit van 23 mei 2019 zijn opgenomen , lijkt een bestuurlijke fusie met die gemeente niet mogelijk, een druk vanuit de provincie en omdat afwachten niet langer verstandig lijkt, moet een nieuw besluit genomen worden richting een bestuurlijke fusie. Beoogd resultaat is een succesvolle en bestendige vorm te creëren, die meerwaarde biedt voor de dienstverlening aan de inwoners van de gemeente Landsmeer.
Verkennende gesprekken met de gemeente Amsterdam en Purmerend liggen voor de hand.
Om geen discussie over de genomen beslissing uit het verleden opnieuw op te rakelen, zou het handig zijn aan het college met de nieuwe burgemeester, een portefeuille wisseling bestuurlijke toekomst voor te stellen.

In aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2022 lijkt het ook wenselijk de bestuurlijke keuze(s), die dan realistisch zijn, gelijktijdig in een referendum aan de Landsmeerse bevolking voor keuze voor te leggen.

Argumenten:

In het raadsprogramma 2018-2022 ‘Samen verder’ geeft de gemeenteraad aan een besluit te willen nemen richting een bestuurlijke fusie, als noodzakelijk vervolg op de stappen die sinds 2013 zijn gezet. De financiële uitholling en niet meegeleverde middelen tot taakstellingen van de rijkoverheid hebben het niveau bereikt dat de gemeente Landsmeer zich tot een beheer gemeente heeft ontwikkeld en de dienstverlening voor zijn burgers in het geding komt.

Criteria

Door de raad zijn eerder in het proces drie criteria vastgesteld waaraan het toekomstscenario moet voldoen:

1. Bestendigheid: de samenvoeging mag niet leiden tot nieuwe discussie(s) binnen 7-10 jaar.
2. Het behelzen van minimaal 50.000 inwoners.
3. Een aangrenzende gemeente(n).

Vorm: bestuurlijke fusie

In het raadsprogramma is de vorm en de richting bepaald: bestuurlijke fusie. Uitgangspunt moet blijven dat Landsmeer blijft zoals het is, een groenlandelijke gemeente. Uit onder meer de analyse van diverse rapporten blijkt dat bestuurlijke fusie oplossing kan bieden voor versterking van de ambtelijke organisatie, verbetering van de dienstverlening aan de inwoners, ondernemers, verenigingen, maatschappelijke organisaties.

Risicofactoren / kanttekeningen:

In de begroting 2019 heeft de gemeenteraad ingestemd met uitbreiding van de ambtelijke organisatie voor de komende jaren. Dit was een noodzakelijke oplossing voor de korte termijn om een aantal maatschappelijke opgaven (zoals opgenomen in het Interbestuurlijk Programma) en het raadsprogramma uit te kunnen voeren. Die investering is evenwel geen bestendige oplossing voor de genoemde knelpunten. De organisatie blijft klein en daarmee kwetsbaar. Bovendien is gebleken dat niet alle vacatures eenvoudig ingevuld kunnen worden. Een bestendige oplossing is daarom noodzakelijk om de inwoners goede dienstverlening te kunnen leveren.

.**Afwegingen:**

Het is gewenst om een beslissing te nemen over de toekomst van Landsmeer.

In de aanbiedingsbrief bij het ‘Beleidskader gemeentelijke herindelingen’ bericht het kabinet de voorkeur te geven aan herindelingen ‘van onderop’. Derhalve is het instrument van een referendum goed toepasbaar in combinatie met de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2022

De Provincie Noord-Holland volgt de ontwikkeling in Landsmeer nauwgezet. De provincie gaat niet over de keuze voor een samenwerkingspartner.

Uitkomsten advies en inspraak:

Een referendum over de bestuurlijke toekomst kan bindend verklaard worden door de gemeenteraad en duidelijkheid geven voor de keuze die een meerderheid van de inwoners voorstaan en richting die de gemeente dan gaat nemen

Financiële gevolgen:

Het voorgelegen concept raadsbesluit om een bestuurlijke fusie na te streven heeft geen directe financiële gevolgen voor de voorbereiding en geven een informatie over de verkennende gesprekken.

Financiële gevolgen zijn er wel Na het eventuele referendum, de keuze en het vervolg van het fusieproces in 2022. Zodra de beoogde partnergemeente(n) een intentie hebben genomen om te gaan fuseren met de gemeente Landsmeer, zal het college samen met de andere colleges een proces inrichten – conform de wet Arhi – waarin budget wordt aangevraagd om dit proces goed te begeleiden.

Publiekssamenvatting:

De gemeente Landsmeer oriënteert zich een aantal jaren op de bestuurlijke toekomst van deze landelijke groene gemeente. In 2015 werd vastgesteld dat de gemeente Landsmeer niet meer zelfstandig kan blijven in de huidige vorm. De komst van nieuwe wettelijke taken vraagt om meer professionele sterkte in de organisatie. De bestuurskracht is ontoereikend. Dit betekent kortweg dat de gemeente kwetsbaar is bij het uitvoeren van de (dienstverlenende) taken en het uitvoeren van de raadsambities. Hiervoor is duurzame versterking nodig.

Op basis van nieuwe ontwikkelingen en inzichten heeft het college en raad besloten verkennende gesprekken te voeren me de gemeente Amsterdam en Purmerend voor fusie opties. De uitkomsten daarvan zullen worden gepubliceerd en mogelijkerwijs opgenomen in een die eventueel gelijktijdig wordt gehouden met de gemeenteraadsverkiezing in maart 2022

Communicatie:
Besluitvorming wordt gepubliceerd via een persbericht en via de gebruikelijke kanalen.

Uitvoering:
Na besluitvorming informeert het college alle betrokkenen. Als besluiten zijn genomen, zal het college de werkgroep Bestuurlijke toekomst betrekken bij de inrichting van het vervolgproces referendumvoorstel.

Evalueren:
N.v.t.

Afdelingshoofd: ?

U wordt uitgenodigd tot besluitvorming over te gaan.

Het college,

De gemeentesecretaris de burgemeester,